

**Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Közyűlése felé
Kunmadaras, 2025. év. április hó 11. napján.**

**Beszámoló
a Jogi Kabinet első negyedéves tevékenységéről**

Előzmény:

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat (SZVRNÖ)
Közyűlése 2024. év novemberi határozatával létrehozta a Jogi Kabinet, mint szervezeti egységet.

Feladata:

- A Kabinet Tagjai támogatják a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat munkáját.
- - Értelmezi az önkormányzatokra vonatkozó és más egyéb jogszabályokat és az alkalmazási gyakorlatot.
- Szakmai tanácsot ad és jogvédelmet nyújt a SZVRNÖ. tagjai számára.
- Meghatalmazás alapján képviseli a SZVRNÖ, mint jogi személy érdekeit a közigazgatási-, a polgári- és a büntetőeljárásokban.
- - Tevékenyen részt vesznek a jogsérelmet szenvedett roma nemzetiség egyéni és csoportos érdekeinek képviseletében és általános alapjogvédelmi feladatokat látnak el.
- További feladata az önkormányzatokat érintő ügyek intézésén túl, az önkormányzati képviselők szakmai munkájának a segítése és leendő önkormányzati képviselő-jelöltjeink felkészítése az önkormányzati választásokra.
- - Együttműködik a Cigányság és Hátrányos Helyzetűek Integrációjáért Egyesület által működtetett *Nemzetiségi Jogsegélyszolgálat Irodával*.
- További mindazon feladatok, amivel a Roma Nemzetiségi Önkormányzat feladatul szab.

A Kabinet működési Ügyrendje elkészült. A Kabinet tagjai: Dr. Pálfi Miklós, Kökény Kálmán, Farkas László. A Kabinet vezetője: Dr. Pálfi Miklós

A Kabinet tagjai rendszeresen részt vesznek a SZVRNÖ közgyűlésen tanácskozási joggal. A SZVRNÖ által szervezett rendezvényeken is részt vesz.

Igy:

- 2025. év. március hó 22.napján a Cibakháza Roma Nemzetiségi Önkormányzat a „TISZAZUGI Kulturális és Együttműködési Találkozó Cibakházán” című programon, illetve rendezvényén vettünk részt, ahol egy bemutatkozó előadás keretében a Nemzetiségi Jogsegélyszolgálat Iroda munkatársával tájékoztattuk a rendezvény résztvevőit tevékenységünkről.
- 2025. év. április hó 27. napján Tiszaöldváraon megtartott JNK-Szolnok Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat Közyűlésén a Jogi Kabinet megtartotta beszámolóját negyedéves tevékenységéről.

Előzmény:

Cigányság és Hátrányos Helyzetűek Integrációjáért Egyesület (székhely: 5000. Szolnok, Káka utca 32.) a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság és Roma Kapcsolatokért Felelős Államtitkár által kiírt Modellprogramok Támogatása című pályázati felhívására benyújtotta „Nemzetiségi jogsegélyszolgálattal a fejlődésért” című pályázatát. Programunk ROMA - ESÉLY - 24 - C – 0015. pályázati azonosítással eredményesen lett, így a Nemzetiségi Jogsegélyszolgálat Irodánkat létrehoztuk egy rövid előkészület után 2024. év decemberében.

A Jogsegélyszolgálat a hozzá fordulóknak segít ügyeik megértésébe, azok jogi viszonylatainak felismerésében így tanácsot ad, tájékoztat, iratokat elkészít, megszerkeszt, jogi képviselőt nyújt, illetve békéltetést végez. Jogi képviselőt kizárólag az ügyfél külön meghatalmazás illetve megbízása alapján történik. A megkeresés történhet, személyesen, telefonon, messengeren és e-mailen. Nemcsak magánszemély, hanem roma és nem roma civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok, egyéb intézmények is fordulhatnak a Szolgálathoz.

Az iroda minden munkanapon 4 órás ügyfélfogadási időben, reggel 10 órától 14 óráig, 5000. Szolnok, Káka utca 32. szám alatti iroda helységben fogadja az ügyfeleket. Az iroda jogi szakembere (Dr. Pálfi Miklós jogtanácsos) napi 8 óra munkavégzésben, az esetek és szükség szerinti munkavégzés igényének megfelelően ügyfélfogadást és terepmunkát végez a szakmai koordinátorral.

Az iroda mobil jogsegélyszolgálatot is végez. A települési Roma Nemzetiségi Önkormányzat ha ezt igényli, egy hónapban egyszeri alkalommal meghirdeti, hogy ingyenes jogi tanácsadást tart, ahol irodánk jogtanácsosa fogadja az ügyfeleket. Az adott településre több alkalommal is visszatérhet a jogsegélyszolgálat.

Ügyek száma: a.) 2024. december 4 fő
b.) 2025. január 17 fő
c.) 2025. február 16 fő
d.) 2025. március 23 fő

.....
Összesen: 60 fő

Nem csak jogsegélyszolgálattal foglalkozunk, de felvállaltuk a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 és a Helyi Esélyegyenlőségi Program népszerűsítését és ezek fontosságát. Továbbá a helyi nemzetiségi önkormányzatok működésével és a települési önkormányzatok együttműködésével kapcsolatos gyakorlati teendőket, illetve tájékoztatás a fontosabb jogszabályi változásokról.

Tapasztalataink: Tapasztalataink vegyesek, három példával szeretném ismertetni tapasztalatunkat

1./ Roma Nemzetiségi önkormányzat esete zárt ülés apropóján.

Egy vidéki települési önkormányzat közgyűlést tartott, amelyen a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke is részt vett tanácskozási joggal.

A napirendi pontok között volt egy napirendipont, amely zárt ülést igényelt, így az egyik települési képviselő kijelentette, hogy a nemzetiségi önkormányzat elnöke nem vehet részt. Pár szóváltást követően a nemzetiségi önkormányzat elnöke elhagyta a közgyűlést. Ugyanakkor panasszal élt az illetékes Vármegyei Kormányhivatal illetékes hatósága felé. Az illetékes Hatósági Főosztály Törvényességi Felügyeleti Osztály tájékoztatása szerint részt vehetett volna a zárt ülésen, amit jogszabályi helyekkel támasztott alá. Megszeretném jegyezni, hogy a nemzetiségi önkormányzat elnökét zárt ülés megtartása esetén - amennyiben nem érinti a roma nemzetiséget – csak a polgármester, mint ülésvezető eldöntheti, hogy kik vehetnek részt az ülésen, így az elnök részt vehet-e. Tehát más személyek - mint a jelen esetben – a települési képviselő nem döntheti el.

2./ Önálló Birósági Végrehajtó tevékenysége egy magánszeméllyel.

Egy közjegyző 2025-ben végrehajtási lappal rendelte el a végrehajtást. Az illetékes önálló birósági végrehajtó a végrehajtást gyakorlatban úgy fogatosította, hogy az adós folyószámlájára inkasszót (letiltás) rendelt el. Erre a számlára érkezik egyébként az adós munkabére. Azonban a folyószámlán nem volt semmiféle összeg.

De mi a probléma ezzel, tehetnénk fel a kérdést. Álláspontunk szerint egy végrehajtónak előzetesen értesítenie kell, hogy milyen végrehajtás érinti az adóst. Ezt nem tette meg. Az adós és családja nehéz helyzetbe került volna, amennyiben a folyószámlájára átutalják a munkabérét. Sőt az összes munkabérét letiltás alá került volna, mert a pénzügyintézet sajnos nem nézi meg azt, hogy jogos vagy nem jogos a letiltás.

3./ Nemzetiségi Önkormányzat Elnöke leváltásának esete.

Egy szintén egy vidéki Roma Nemzetiségi Önkormányzatról van szó. A meghirdetett közgyűlésnek két napirendi pontja volt, az egyik napirendi pont az elnökhelyettes lemondása, a másik egyebek napirendi pont. Az ülés megkezdődött, a napirendi pontokat elfogadták. Az első napirendi pont tárgyalásánál az elnökhelyettes azt nyilatkozta, hogy nem mond le tisztségéről. A második egyebek napirendi pont keretében nagy vita után az elnök visszahívását kezdeményezték. Az elnököt visszahívták és egy új elnököt választottak. Megjegyzem, hogy a törvényesség őre is jelen volt jegyző személyében. A leváltott elnök jogorvoslattal élt az illetékes Vármegyei Kormányhivatal felé. Az illetékes Hatósági Főosztály Törvényességi Felügyeleti Osztály tájékoztatása szerint az ülésen történtek, így az elnök visszahívása törvénytelen volt, mivel az elnököt visszahívni nem lehet, továbbra is a roma nemzetiségi önkormányzat elnöke.

Hiányosságok:

1./ Sajnos a roma nemzetiségi képviselők többsége - országos kivetítésre is igaz – nincs tisztába a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel, továbbá maguk azok a szakemberek, jelen esetben a jegyző, az aljegyző sincs tisztában ezen jogszabályokkal.

2./ A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 és a Helyi Esélyegyenlőségi Program mint koncepcióról nagyon kevesen ismerik.

3./ A Települési Önkormányzatok többsége a Helyi Esélyegyenlőségi Programba (HEP) nem vonták illetve nem vonják be a Roma Nemzetiségi Önkormányzatokat.

4./ A Roma Nemzetiségi Önkormányzatok többsége nem ismeri az adott település környezetét, annak problémakörét.

5./ A Roma Nemzetiségi Önkormányzati képviselők felkészültségük hiánya okán a cigány nemzetiség érdekeit nem tudják megfogalmazni, nem tudják eredményesen képviselni.

Végül egy összehasonlító elemzés a Települési és Roma Nemzetiségi Önkormányzatok együttműködéséről

Elsődlegesen tisztázni kell, hogy mi a szerepe a nemzetiségi önkormányzat és a települési önkormányzatnak, avagy mik azok a feltételek, azaz mivel kell rendelkezniük, melyek nélkül nem működhet a Nemzetiségi Önkormányzat illetve a Települési Önkormányzat:

Települési önkormányzat

- cégjegyzékszám,
- adószám és statisztikaiszám,
- bankszámla,
- SZMSZ + belső szabályzatok,
- ügyfélfelkapu,
- fő tevékenysége: Általános közigazgatás,
- mérleg-beszámoló az adott évről,
- **hatósági jogkör van,**
- **rendeletet alkothat,**
- határozatot hoz,

Nemzetiségi Önkormányzat

- cégjegyzékszám,
- adószám és statisztikaiszám,
- bankszámla,
- SZMSZ + belső szabályzatok,
- ügyfélfelkapu,
- fő tevékenysége: Általános közigazgatás,
- mérleg-beszámoló az adott évről,
- **hatósági jogkör nincs,**
- **rendeletet nem alkothat,**
- határozatot hoz,

A hatósági jogkör = hatósági hatáskör.

A települési önkormányzatok hatásköre jelentése: a közhatalom államilag kikényszeríthető gyakorlásának joga.

Fontos változás: Korábban együttműködési megállapodás volt, ma már Közigazgatási szerződés a neve a megállapodásnak.

Mindkét önkormányzat helyi közügyek intézése a feladata.

Mi a felmerülő anomália?

Mindkét önkormányzat működését törvények szabályozzák.

Ezek a fő szabályok:

- Alaptörvény,
- Helyi önkormányzatokról szóló törvény,
- Nemzetiségek jogairól szóló törvény,
- és háttér jogszabályok tömkelege.

Mi a helyi közügy

Bár Magyarország Alaptörvénye a helyi közügyek intézését – a helyi közhatalom gyakorlása mellett – az önkormányzatiság immanens (lényeges) elemeként nevesíti. Azonban a helyi közügyek fogalma meghatározását nem nevesíti. Ez a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben történik meg, mely szerint *a helyi közügyek alapvetően a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, valamint a helyi önkormányzás és a lakossággal való együttműködés szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek megteremtéséhez kapcsolódnak*. A helyi közügyek intézése körében a helyi közszolgáltatások biztosítása az egyik kiemelkedő feladatnak tekinthető.

A helyi közügyek:

A közszolgáltatás egy olyan gyűjtőfogalom, amely azokat a szolgáltatásokat jelöli, amelyeket közvetlenül vagy közvetve a hatóságok nyújtanak az állampolgárok számára. A lakosság közszolgáltatásokkal való ellátása, a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlása, valamint mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtése.

Ezek a szolgáltatások lehetnek például: az egészségügyi ellátás, az oktatás, a közlekedés, a vízellátás, a hulladékgazdálkodás, a közbiztonság, jogi szolgáltatások, nemzetiségi jogok gyakorlásának biztosítása, stb. Mindezen szolgáltatások általános feladatként lehet nevezni.

A közszolgáltatások biztosítása az állam egyik legfontosabb feladata, amelynek célja a polgárok életminőségének javítása és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése.

A helyi önkormányzati feladatok köréből kiemelni szeretném, *az önkormányzatokról szóló törvény 13.§ (1) 16. pontját*. Ezen pont rendelkezik arról, hogy települési önkormányzatnak kötelező feladata a **nemzetiségi ügyek**.

Ki mit gondol erről a rendelkezésről?

Melyek tartoznak a nemzetiségi ügyek körében?

Mindezeket szabályozza a nemzetiségek jogairól. 2011. évi CLXXIX. törvény (179).

A nemzetiségi közügy fogalma a nemzetiségi törvény szerint: „*az e törvényben biztosított egyéni és közösségi jogok érvényesülése, a nemzetiséghez tartozók érdekeinek kifejezésre juttatása – különösen az anyanyelv ápolása, őrzése és gyarapítása, továbbá a nemzetiségek kulturális autonómiájának a nemzetiségi önkormányzatok által történő megvalósítása és megőrzése – érdekében a nemzetiséghez tartozók meghatározott közszolgáltatásokkal való ellátásával, ezen ügyek önálló vitelével és az ehhez szükséges szervezeti, személyi és anyagi feltételek megteremtésével összefüggő ügy.*”

Mivel a települési önkormányzatoknak kötelező feladatává vált a nemzetiségi ügy, így kérdésként vetődik fel, hogy ebben az esetben, hogyan történik a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat együttműködése, a nemzetiségi ügyekből fakadó feladatokat ki vagy kik végzik el, hogyan valósul meg az adott nemzetiség képviselője, stb.

Álláspontom szerint ez egy speciális feladat, melynek érvényesülése illetve gyakorlati megvalósítása bizonytalan, nincs példa, nincs modell a települési önkormányzatok részéről.

Ezen kérdések tisztázása valamennyi nemzetiségi önkormányzatot érint. Mert kettősség jelzi a nemzetiségi ügyek kezelését, azaz hatáskör (feladatkör) összeütközését jelenti.

Kelt: Szolnokon, 2025. év. április hó 11. napján.

Dr. Pálfi Miklós
Jogi Kabinet vezető